

Översikt rapporter gällande biologisk mångfald och betydande positiv miljöpåverkan från motorbanor/terrängkörning m.m.



Formel-racing på Anderstorp Raceway med artrik torrmarksvegetationen i bakgrunden. Sådana ytor är en bristvara i dagens svenska landskap, dvs. öppna ytor som ej besprutas eller gödslas. Dessa ytor och ängsmiljöer är viktiga för bevarandet av biologisk mångfald. FOTO: NILS RYRHOLM

BAKGRUND

Motorklubbars körning och aktiviteter kan hjälpa Sverige att nå det av riksdagens satta miljömålet "Ett rikt växt- och djurliv". Sverige riksdag har beslutat om 16 nationella miljömål, där ett mål är att den biologiska mångfalden.

Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningens tidning Sveriges Natur, Nationalnyckeln och länsstyrelser med flera har rapporterat om motorbanors potential att bidra till ökad biologisk mångfald och våra idrottsklubbar kan alltså bidra till att uppnå det svenska miljömålet. Bland annat minskar motorklubbar den stora igenväxningsproblematiken.

SBFs: och Svemos målsättning, som en del i förbundets övriga miljöarbete, är att etablera dessa kunskaper och att klubbarna sköter sina anläggningar för att gynna den biologiska mångfalden än mer.

Motorklubbklubbar har till dags dato fått närmare tio olika naturvårdsbidrag via Lokala Naturvårdssatsningen (LONA), som utgör den största nationella satsningen hittills för att åstadkomma ett ökat lokalt initiativtagande i arbetet med lokal naturvård. Naturvårdsverket fördelar årligen medel till länsstyrelserna som beslutar om bidrag till kommunerna.

Det finns utbildningsmaterial med generella skötselråd på SBF.se och Svemo.se till klubbarna som tagits fram i samråd med biologisk expertis. I mån av tid sker även besök i SBF:s/Svemo:s regi där mer platsspecifika skötselplaner tas fram i samråd med klubben.

Se översikten på följande sidor med länsstyrelser m.fl. rapporter/bidragsbeslut och mediabevakning gällande biologisk mångfald och motorbanor.

Innehåll

1. Länsstyrelsen Kronobergs län 2021 - ökad biodiversitet vid nyanläggande endurospår.....	3
2. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2019 – SMK Kolmården (inventering med goda resultat).....	3
3. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2018 – Finspångs MS (inventering med goda resultat).....	3
4. Länsstyrelsen Skåne m.fl. 2017 – Landskrona MK (inventering med goda resultat)	4
5. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2016 – SMK Kolmården (LONA-naturvårdsprojekt)	4
6. Länsstyrelsen i Uppsala m.fl. 2014 – Göta MS (LONA-naturvårdsprojekt)	4
7. Länsstyrelsen i Västmanland (2012/13) – Åbågens MCK (Arboga) (LONA-naturvårdsprojekt)	5
8. Inventering av insekter vid Järva Motorklubb 2015 och 2016 (Stockholm).....	5
9. Centrum för biologisk mångfald, CBM skriftserie 31	5
10. Naturskyddsföreningens tidning Sveriges Natur (2011-09-14).....	5
11. Naturvårdsverkets Rapport 6356 (2010).....	5
12. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperiiidae – Nymphalidae..	6
13. Naturvårdsverket Rapport 6526 (2012) - Åtgärdsprogram för hotade frölöpare 2012–2017.....	6
14. "Enduro bra för miljön" Extrakt.se 2016-12-01.....	6
15. "Motorcykelstök hjälpte rar blomma" – Helsingborgs Dagblad.....	6
16. Med traktorgrävare i naturvårdens tjänst - Biodiverse Nr 4 2010 (sida 12)	6
17. Hotade arter får hjälp på traven av olika hästkrafter P4 Gotland Sverigesradio 2021	7
18. Sveriges Radio Östergötland (2016-04-21) "Crossbana ska bli hem åt hotade bin"	7
19. Infrastrukturens biotoper viktiga för jordbrukslandskapets biologiska mångfald	7
20. UR Samtiden om motorklubben Finspång MS arbete för biologisk mångfald.....	7

1. Länsstyrelsen Kronobergs län 2021 - ökad biodiversitet vid nyanläggande endurospår

Ryds MK har idag en rallyverksamhet. Nu vill klubben utöka verksamheten med ett nytt endurospår i ett ganska igenvuxet område med mycket sly. Den tänkta Enduroslingan ska ligga i stora delar produktionsskog och bökgigare slyområden. Bansträckningen kommer mestadels ligga på sand- och moränmark, vilket gör att kantzoner kan bli lämpliga för många värmekrävande arter. Anledning till att klubben vill bygga slingan är att ge unga och äldre personer möjlighet att få utöva idrotten Enduro.

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

2. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2019 – SMK Kolmården (inventering med goda resultat)

Inventeringen på motocrossbanan utfördes med dagbesök (bl.a slaghåv), fallfällor och färgskålar. Inventeringen utfördes under en onormalt torr och varm sommar, vilket påverkade resultatet eftersom många växter hade blommat över tidigt.

Inventeringen kom igång lite sent med tanke på att sandmiljöer har vissa tidigt aktiva insekter, samt utifrån sommarens ovanliga väder. Motocrossbanan besöktes vid två tillfällen i april 2018 av en lokal entomolog som rapporterat sina fynd i Artportalen, vilket gav flertalet tidiga arter.

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

3. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2018 – Finspångs MS (inventering med goda resultat)

Som ett led i arbetet med att kartlägga förekomst av höga naturvärden och eventuella behov av naturvårdsinsatser initierade Norrköpings kommun 2018 ett LONA-projekt som syftade till att dels inventera sand- eller marklevande insekter på Krokeks motorbana och dels föreslå åtgärder som kan stärka naturvärdena parallellt med pågående motorcrossverksamhet.

Projektet har medfinansierats av SVEMO (Svenska motorcykel- och snöskoterförbundet).

Inventeringen visade att de särskilda insatser för hotade vildbin som genomförts på motorbanan via ett samarbete mellan Finspångs MS, Finspångs kommun och Länsstyrelsen Östergötland har haft god effekt.

Insatserna har syftat till att skapa nya livsmiljöer för framförallt guldsandbi och silvergöki genom bland annat utplantering av ängsvädd som arterna är beroende av för pollensamling. Under inventeringen kunde konstateras att båda arterna redan hittat till sina nya hem.

- Silvergöki är en starkt hotad art som även är rödlistad internationellt, så detta är mycket glädjande sa Tommy Karlsson, ansvarig för arbetet med hotade arter på Länsstyrelsen Östergötland. (Tidningen RACE NR 5 2019.)

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

4. Länsstyrelsen Skåne m.fl. 2017 – Landskrona MK (inventering med goda resultat)

Länsstyrelsen Skåne har delade ut 65 000 kr till ett LONA-naturvårdsprojekt på Landskrona MK:s motorbana. Samtidigt investerade Landskrona stad också tid och pengar i projektet där det påvisades att motorbanan är mycket artrik tack vare aktiviteterna där:

- Vi naturvårdare har länge sneplat på Saxtorps motorbana och känt på oss att här finns många spännande och sällsynta insekter som trivs i det sandiga området med gles vegetation och omrörda marktytor, säger Olle Nordell, ekolog miljöförvaltningen på Landskrona stad. Inventeringen har med råge bekräftat våra aningar. Jätteroligt!

- I stort sett är skötseln av området redan perfekt. D.v.s. motorsport som rör om i sanden och skapar lämpliga områden för en hel del insekter som annars har svårt att hävda sig en miljö med tät och högvuxen vegetation.

- Jätteroligt när vitt skilda intressen som motorcross och ren naturvård kan förenas och med små medel och några saker att tänka på när man sköter banan ger en massa naturvård utan särskilt mycket besvär. Projektet ger också några idéer till enkla saker som kan tillföras området för att ytterligare öka naturvärdena, säger Olle Nordell avslutningsvis.

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

Se även: <http://www.landskronadirekt.com/2017/03/21/bidrag-till-naturvardsprojekt-pa-crossbanan/>

5. Länsstyrelsen Östergötland m.fl. 2016 – SMK Kolmården (LONA-naturvårdsprojekt)

Länsstyrelsen beslutade att bidra med 34 000 kronor till åtgärder för ökad biologisk mångfald för naturvårdsinsatser på banområdet SMK Kolmården använder för bland annat motocross.

"– Det är roligt att kunna uppmuntra det lokala engagemanget för friluftsliv och naturvård i både stort och smått säger Lisa Johansson, naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen. Det är spännande att se att till exempel en motorsportklubb...vill visa framfötterna och vara ett föredöme genom att göra åtgärder för att höja den biologiska mångfalden..."

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

6. Länsstyrelsen i Uppsala m.fl. 2014 – Göta MS (LONA-naturvårdsprojekt)

Länsstyrelsen beslutade att bidra med 65 000 kronor till åtgärder för ökad biologisk mångfald i samband med Enduro-VM. Naturvårdsåtgärder är påbörjade och information om hur motorklubbar kan jobba för att gynna naturvärden vid motorbanor ska spridas nationellt via

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

7. Länsstyrelsen i Västmanland (2012/13) – Åbågens MCK (Arboga) (LONA-naturvårdsprojekt)

Länsstyrelsen att bidra med 35 000 kronor till ett LONA-projekt i Arboga kommun som undersökte hur motorbanor kan öka den biologiska mångfalden. "Det är ett ovanligt projekt eftersom det kombinerar motorsport och naturvård. Vi ser gärna fler ansökningar av den här typen, sa Lena Strömvall, naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen."

Besök <https://lona.naturvardsverket.se/> och ange "motorbana" som sökord, där kan man se alla våra naturvårdsprojekt i Svemo.

8. Inventering av insekter vid Järva Motorklubb 2015 och 2016 (Stockholm)

Inventeringarna 2015 och 2016 resulterade i att 189 torrmarkslevande arter av insekter registrerades. Flest arter registrerades inom grupperna steklar och skalbaggar. Med fjärilar är antalet än högre. "Motorbanans ruderatmarker präglas av blomrika torrängar. Den återkommande hävden i form av klippning gör att en örtrik gräsmark gynnas. Det finns också gott om boplatser både för marklevande arter i sandslänterna och för vedlevande arter i brynen." **Projekt nr:** 16104

Genomförande konsult: Ecocom AB.

9. Centrum för biologisk mångfald, CBM skriftserie 31

"På sikt växer sådana biotoper igen om inget görs, men ofta bidrar terrängkörning och ridning till att bibehålla biotopen."

<http://media.triekol.se/2013/10/Triekol-CBM-skrift-31.pdf>

10. Naturskyddsföreningens tidning Sveriges Natur (2011-09-14)

"Naturvårdarna inte vill något hellre än att motocrossåkarna ska fortsätta att köra sönder marktacket på banan".

<http://www.naturskyddsforeningen.se/sveriges-natur/2011-4/grav-ploj-kor>

11. Naturvårdsverkets Rapport 6356 (2010)

"Ett mycket tydligt resultat av analysen är att infrastruktur-biotoper som motorbanor utgör mycket viktiga miljöer för de studerade arterna. D.v.s. vägkanter, skogsbilvägar, banvallar, kraftledningsgator, täkter, industritomter och liknande, tillsammans med skjutfält och motorbanor, utgör mycket viktiga miljöer för många rödlistade arter" (sidor 45-46).

<https://www.yumpu.com/sv/document/read/19724203/en-analys-av-atgardsprogram-for-hotade-arter-i-naturvardsverket/56>

12. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperidae – Nymphalidae

”Om de föreningar som driver verksamheten informeras om och börjar sköta floran och faunan i banområdet och dess omgivningar kan detta ge värdefulla tillskott till bevarandet av biologisk mångfald”. 2005. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. (sid 63-64).

13. Naturvårdsverket Rapport 6526 (2012) - Åtgärdsprogram för hotade frölopare 2012–2017

”..en bana for motocross och ett militart övningsfalt finns i området och dess verksamhet gynnar många gånger bibehållandet av öppna sandpartier.” (sidor 38-39).

<https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/6500/978-91-620-6526-3.pdf>

14. "Enduro bra för miljön" Extrakt.se 2016-12-01

”Motorcyklar som kör på lämpliga platser i naturen har visat sig vara en viktig faktor för att bevara biologisk mångfald i dagens igenväxande landskap.”

<http://www.extrakt.se/biologisk-mangfald/enduro-bra-for-miljon/> (Extrakt är en populärvetenskaplig tidning från forskningsrådet Formas)

15. "Motorcykelstök hjälpte rar blomma" – Helsingborgs Dagblad

”Det är glädjande att vi kan se ett resultat efter en så enkel åtgärd”, säger biologen Emil Nilsson på park- och naturförvaltningen i Göteborg i ett pressmeddelande.

<http://www.hd.se/2015-09-03/motorcykelstok-hjalpte-rar-blomma>

16. Med traktorgrävare i naturvårdens tjänst - Biodiverse Nr 4 2010 (sida 12)

(Biodiverse är en tidskrift från Centrum för biologisk mångfald (CBM))

”Europas sandstäpper flämtar på sista andetaget. Utan hjälp av mänsklig störning går de ounvikligen slutet till mötes. Nu försöker en forskargrupp i Lund komma upp med en räddningsplan, som bland annat innefattar bandvagnar och motocross.”

<http://www.biodiverse.se/articles/med-traktorgravare-i-naturvardens-tjanst/>

17. Hotade arter får hjälp på traven av olika hästkrafter P4 Gotland Sverigesradio 2021

"Motorbanor har visat sig vara överraskande viktiga för den biologiska mångfalden.

"Vid motorgropen på P18-området i Visby hoppas naturvårdaren David Lundgren att mc-förarna ska gynna små, ovanliga insekter som lever i sanden.

"Det är viktigt att det sker någon form av markstörning. Trots buller och avgaser så gör de även en naturvårdsinsats", säger David Lundgren naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen i Gotlands län

https://sverigesradio.se/artikel/hotade-arter-fran-hjalp-pa-traven-av-olika-hastkrafter?fbclid=iwar1gmcc6nd4y0bwu2jusipigueonqs7eog7gnbzz3pwqlu7_iac1q7atos8

18. Sveriges Radio Östergötland (2016-04-21) "Crossbana ska bli hem åt hotade bin"

"Det här ligger mitt i mellan deras nuvarande livsmiljöer och de gillar den här sandiga miljön som finns på crossbanan. De bygger sina bon i sanden, säger biologen Tommy Karlsson på länsstyrelsen"

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=160&artikel=6416310>

19. Infrastrukturens biotoper viktiga för jordbrukslandskapets biologiska mångfald

"Torra sandmarker i t.ex. slänter och täkter växer igen långsamt och under tiden uppstår en artrik torrängsvegetation med en rik insektsfauna. På sådana marker kan terrängkörning och ridning motverka igenväxning och bidra till att biotopen bevaras."

FAKTA JORDBRUK TOMMY LENNARTSSON • SOFIA GYLJE R Ö N F R Å N S V E R I G E S L A N T B R U K S
U N I V E R S I T E T • N r 2 , 2 0 0 9

https://www.slu.se/globalassets/ew/ew-centrala/forsk/popvet-dok/faktajordbruk/jo09-02_utskrift.pdf

20. UR Samtiden om motorklubben Finspång MS arbete för biologisk mångfald

Tommy Karlsson, handläggare för arter och landskap vid Länsstyrelsen Östergötland. Inspelat på Naturum Tåkern den 23 augusti 2021. Arrangör: Naturum Tåkern.

Se från 7.05 in. (Tillgänglig till: 30 juni 2024)

https://urplay.se/program/225729-ur-samtiden-naturum-takern-vildbin-viktiga-men-hotade?fbclid=IwAR3eYUD650EAyicx9TfOTXRnSh-3bayZZnpYiM2_LJO7uqgGv_qFzBL_gK8